

У Бъограду 13. Априла 1856

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

КЊИЖЕВНОСТЬ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издаватель Любомиръ Н. Ненадовићъ.

ТЕЧ. V. Овай листъ излази на табаку Вторникомъ и Петкомъ. Цѣна му је за три мѣсеца 5, а за пола године 10. цванц. За огласе плаћа се одъ врсте 5 крајц. за трипунтъ.

№ 30.

РУКОПИСИ ПРОТЕ ПАТИЋ НЕНАДОВИЋА.

(продужено)

Опетъ видинска војска пође на Београдъ, једна у-
дари на Пожаревацъ, а друга на Ђуприо и Паланку, уз-
му Ђуприо где је био Тосунъ-ага предводитељ. На По-
таревцу потуче се пашина и србска војска съ видин-
ским, но видинље и ту обвладаю и прору хитно на Бе-
оградъ и београдску варошь освоје. (Предъ србскомъ је био варошь на Пожаревцу некій изъ Сме-
дереву.) Везиръ се затвори у београдскомъ граду. Међутимъ мой отацъ скупјо је
быо војску у манастиру Грабовцу и чује да су видинље
варошь београдску освојиле. Онъ (Алекса), Бирчанинъ и
Никола Грбовићъ сѣдау на Палежу у лађу и дођу вези-
ру у долній градъ. Запита везиръ: Камо војска? Кажу
му они да је сва војска готова у Грабовцу, во немогу-
ћи у градъ, јеръ су видинље капије затворили. Везиръ
рекне: остани ты овде Алекса, а Бирчанинъ и Грбовићъ
некъ иду и нека војску у лађама доведу. Оде Бирчанинъ
и Грбовићъ у Грабовацъ, узму војску, на Палежу сѣду-
ше мало поодморе, разреде се: спаје на видинъ капијо,
везирова тевабија на стамболъ-капијо, мой отацъ съ ва-
љскомъ војскомъ на капију уза Саву (онда ће било
покрай Саве кућа) и у једанъ ма юрише и видинље из-
терају изъ вароши. Једанъ само бимбаша видинскиј
затвори се у цркву и туче се изъ цркве, а Срби наши
обколе га. Кнезъ Илја Бирчанинъ узме једно одѣљење
войске и терао је видинље до Смедерева, где се затворе у
смедеревскій градъ, куда везиръ пошаље топове те јї и
одатле истерао, и отерао до Видина. Мой отацъ остане
съ војскомъ у долнемъ граду кодъ везира, и што ће чина
войске стати у найгорију касарну, паша даде тре-
ку, те око касарне направе колебе. Везиръ даде војсци
раке и вина на нашъ божићъ и наша војска играјући и
изъ те ватре пукне једна пушка и убије некога Алекси-
ја изъ Јашеве. Петъ дана по Божићу дођемъ и я ту и лѣво. Кадъ мой отацъ дође куће сазове кметове и каже

додесемъ момъ отцу кошуљ и друге потребе; па ћемъ
можъ отца у соби на су-капији, ту самъ видјо преко сто-
тине глава видинскиј турака, кое су одећчене и предъ
вазировимъ конакомъ стаяле, и то је првый путъ што
самъ мртву одећчену главу видјо. — Овай бимбаша што
се у цркву био съ друштвомъ затворио и изъ цркве ту-
као, нје се везиру хтео предати, него преда се момъ
отцу и побратима га. (Овай истый бимбаша у почетку
Карађорђевога рата, 1804. године Маја мѣсца застао се
у Београду изъ цркве предавао, а ты садъ овде, од-
садъ гди чујемъ да има вашъ сой, нећу на ту кавгу
ићи.) Я самъ свуда по граду ишао съ булюбашама мoga
отца, ишао самъ съ отцемъ и везиру. Наша војска го-
тово сасвимъ је у граду владала и савъ градъ је био је го-
тово као опљачканъ, ни на топу, ни на пепперима никад
ни пайманъ гвоздене чивије нема, све су то браћа по-
секдали и почупали, па по коморијама кући послали, то
све види паша, али нема кудъ. Та је наша војска одъ
пре нашегъ божићнога поста съ моимъ отцемъ у Бео-
граду стаяла и градъ чувала до наши ускршњи поста,
докъ се Бирчанинъ съ другомъ војскомъ одъ Видина
вратио пакъ су онда кућама сви дошли.

Међу тимъ кнезъ Петаръ изъ Ђуприје и Стеванъ Яков-
љвићъ покупе Србе, ударе на Ђупријо и после знатне
битке истерао Тосун-агу и освоје Ђупријо и турску војску
у Видинъ отерао. Године 1794. у Валѣву бијаше Муселимъ
Асан-ага изъ Сребрнице, и хоћаше народъ да гроби, но
мой отацъ стане му на путъ и недаде, зато се и заваде.
Асан-ага нађе четири турчина, обрекне имъ дати нова-
ча, да убијо можъ отца, а онъ оде у Сребрницу да се
битке истерао. Године 1794. она четири Тур-
ца оду и засједну сатъ одъ Валѣва у шуму край пу-
могло војске стати у найгорију касарну, паша даде тре-
ку, те око касарне направе колебе. Едноме рекну: удри ты
кнежева азгадара Живка, а настъ ћемо троица кнеза.
Кадъ мой отацъ нађе покрај заљеде, онай једанъ Тур-
певајући запали оне колебе одъ трске поредъ касарне, чинъ опали и Живка убије, но они други промаше могъ
и изъ те ватре пукне једна пушка и убије некога Алекси-ја изъ Јашеве. Петъ дана по Божићу дођемъ и я ту и лѣво. Кадъ мой отацъ дође куће сазове кметове и каже

имъ: браћо, метите другога кнеза, я више нећу, видите сами да су Турци наумили мене убити. Пуцаше на мене сило је иништа успјети, зато обрате се на везира Хаци-еданпуть, Богъ ме сачува, садъ ово другій путь, и мом-ка ми убише, а мене Богъ и опетъ сачува, трећій путь они ће другоячје радити. (Првый путь кадъ су Турци на могъ отца пуцали я самъ био јоштъ у Срему у школи. То је било око 1790. или 1791. год. овако: Некиј Турчинъ мустай бегъ Яићъ омрзнуо је на могъ отца што је онъ био немачкій официръ и што је по кнезини узъ пркосъ Турцима носио официрску кашкету са златнимъ шириломъ. Яићъ у средь Валѣва рекне момъ отцу: „одиде Алекса да ти нешто кажемъ!“ Онъ му се прикучи као познанику, а Турчинъ исподъ скута опали пиштолемъ и рани га преко ребра, и кошуло му запали. Турчинъ је имао спремна коня и побегне у Босну). Затимъ после многогъ разговора метну Митра Калабу за кнеза, дође Асан-ага изъ Сребрнице и кадъ види да ње кнезъ погијуо и да ће се његово коварство одкрыти, а онъ повата оне Турке и у Валѣву јї подави да га небы изказали. Новыи цпезъ Калаба предузме вилајетске послове, али нје био вештъ съ Турцима поступати, за ползу сиротинѣ. Кадъ дође по обичају у Валѣво Муселиму, да пушта оне, кое Турци као криве позатварају, и кадъ му Муселимъ по обичају, рекне: „Кнеже има твой једанъ у аспу, но пуста га, али я ођу богме сто гроша глобе — а Калаба на то је обично одговарао:“ Ага, лепо се дрво на поле цепа,“ на то је Муселимъ пристајао, говорећи: „Е, кнеже за твой атаръ донеси педесетъ гроша, па да пуштимъ кривца“, и тако колико годъ Муселимъ заиште, а кнезъ Калаба опетъ: „лепо се дрво на поле цепа“. Тако је радио и за мале и за велике глобе, и свагда је половину попуштао. У томе су мой отацъ, докъ је кнезовао и Бирчанинъ Иліја сасвимъ другије радили. Виде то кметови, да Калаба ни найманъ нје вештъ народнимъ пословима и да онъ са својимъ: „лепо се дрво на поле цепа“ неможе да заклони народъ одъ велике глобе: зато једанпуть кодъ наше цркве у Бранковићи начине скупштину, дозвону муга отца и кажу му: О ћемо да опетъ будешъ нашъ кнезъ.“ Онъ се изговараја да неможе, и да нисе право да погине одъ Турака на правди“, онда гракне сва скупштина више одъ хиљаду людји: „ако ти буде суђено, а ты погини као кнезъ,“ пакъ счепаше га и дигоше на руке. Я самъ био подаљ одъ те скупштине, и кадъ чујемъ на једанпуть ту вику и видимъ оно комешавъ међу людима, помислимъ да га убише, но кадъ дотрчимъ ближе, чујемъ ди сви вичу срећно, срећно, Алекса је опетъ кнезъ, и одредише му више момака да води са собомъ. Мой отацъ, договори се са Бирчаниномъ и почну јоштъ оштртре кнезовати и народъ одъ сваке глобе и неправде турске закланяти.

Кадъ везиръ у Београду дочује, да је то масло Муселина Асан-аге било, што су они Турци хтели могъ отца да убију, пошље Бумбашера у Валѣво по Асан-агу да га у Београдъ дотера. Асан-ага се уплаши страшио, побратими могъ отца и рекне му: да си ми по Богу братъ Алекса, што ћу и кудъ ћу садъ? Мой отацъ за атеръ Хаци-бега, рекне му; айде у Любанићъ на конакъ, па ћу я наредити, теби башка, а Бумбашеру башка конакъ, па оданде бежи у Босну. И тако Асан-ага који је после паша постао, у Босну побегне. Садъ веће виде видински

турци, како се Срби сајдинише съ пашомъ, да немогу силомъ иништа успјети, зато обрате се на везира Хаци-Муста-пашу, и они и Пазманџија съ молбомъ, да јиј пусти у Београду живити мирно у својимъ кућама. У томе се Хаци-Муста-паша градно превари, и пусти јиј те дођу у Београдъ, где су неко време мирно и покорно сједили, а неки су и службе добыли; србо су врстни и удворици били. Но после неки година рекну ови Хаци-Муста-паши: мы знамо да си ти цару вѣранъ, а и мы смо теби вѣрни, дай ти твога сына, нека накупи войске, а мы ћемо сви ићи, мы смо были толико година у Видину, и знаамо како се лако узети може, мы ћемо га узети и твоме сыну предати, а съ тиме ты ћешъ цару услугу учинити, да и тебе и нась царь болѣ помилује. И ту се Хаци-Муста-паша јоштъ већма превари, пошље свога сына доле да купи войску. Кадъ се везировъ сынъ Дервиш-бегъ поудали, ове ти београдље оду кодъ паше, узму изунъ да и они иду вѣговомъ сыну у войску, и онъ имъ повѣрује. Они се спреме и оду до Болече, пакъ онда се поврате натрагъ. (Ово самъ слушао, кадъ моме отцу некиј Муја Алайбегъ у Уровцима казује о томе овако: кадъ се — вели — вратимо изъ Болече, а мы одъ батал-џаміје на товаримо по мало сена на конъ, покрјемо одозго съ поковцима, да се чине товари, свежемо на првога коня звонце и водили смо конъ до стамбол-капије. На стамбол-капије повиче страже: тко сте? на кое одговоримо, мы смо кириције, отворте капију. Како се капија отвори, баџимо сено съ коня, счепамо оружје, а они који су съ нама у вароши у договору била, дочекају насть спремни, и освојимо сву београдску варошь. А Хаци Муста-паша тукао је изъ града топовима.)

Тако после некогъ времена пође оздо Хаци Муста-пашинъ сынъ съ войскомъ, а тако исто и мой отацъ крене войску съ ове стране, а други кнезови съ други стране. Садъ се ови яничари у тесно нађу, докъ једанъ цивициаринъ каже имъ лагумъ, куда се провела вода у горњи градъ, те ти они крозъ онай лагумъ све побушельке до у горњи градъ, а близу цаміје имаду одъ лагума врата, све како кој изађе, валиоћи се уђе у цаміју, а кадъ се напуни цаміја, а они проспу пушке у нашине сараје, капију отворе и тако Хаци-Муста-пашу жива увате, и кажу му: „Мы знамо да твой сынъ иде оздо съ войскомъ одъ Видина, а Алекса озго одъ Валѣва, и други кнезови съ други стране, но садъ шаљи књиге и твоје турке, нека се войске одма враћају, или ћемо те садъ одма убати“ — — и тако ти сарома Хаци Муста-паша пошље, те наше войске а и свогъ сына съ войскомъ натрагъ врати. Садъ четири даје Мемедъ Фочићъ, Муја Јосупъ, Кучукъ Аја и Аганлија постану, и преко везира почну владати, и што где они напишу и заповеде то је везиръ Хаци-Муста-паша своимъ муромъ морао потврдити. (О томе самъ видјо тако написато у једноЯ књиги Хећимъ-Томе, који је онда у Београду седјо, и ту стоји забележено, да је Хаци-Муста-пашинъ сынъ 1801. год отишао, и да су яничари воденимъ лагумомъ у градъ ушли, и како су се утемељили убили су пашу. Кнезови и паша тукли су се съ яничарима одъ 1795. год. — У манастиру Боговићи, у једноЙ књизи стоји овако написато: „Лѣта 1801. Јануаріја 26. удави београдскїј паша владику Методија, за ињово не-

строеніе и безаконіе, уподоби се Фокіи мучителю царю греческому. Того времене бысть междусобна брань (ратъ). Турци видили свое му цару непокорни. И много бысть междусобно крвопролитіе помежду ихъ. И бысть скупо жито: пшеница 100 ока 18 гроша, а кукурузъ 10 гроша. То време бысть лепа зима. Ово собственно рукою подписа Хачи-Рувімъ. —) Нын четворица подѣл савъ пашалукъ, свакомъ по три нахіе, они пакъ сва села у нахіи, поделе своимъ момцима, кои су се звали мале аге. О томе, како є Београдъ узеть слушао самъ гдѣ Муя Уровачкій бегъ прича момъ отцу. После годину или две тай истый Муя рече момъ отцу: „видишъ кнезже ова четири пса у Београду (т. е. четири даје) шта раде одъ рае и одъ поштены Турака! Я самъ првый прозъ рупу у градъ ушао, пакъ сада да смеду узели бы одъ мене и ово село (Уровце) и себи присвоили, но и у мене юште оштаръ кременъ. Я ти кажемъ, ово дуго вѣнима быти неће, я ћу да идемъ на ћабу, но нїе съ тога, што ми є ћаба мила, но само да се уклонимъ, да са псима и я неизгоримъ. Него ти кнезже послушай мене, доведи кнегиню и оно мало дете (покойный Сима баше малень) пакъ да я тебе и све што є твое у њемачку предтуримъ, те живи юште кою годину у миру. А знай добро, ако я одъ ћабе доћемъ живъ, тебе нећу жива наћи, а ако и недоћемъ они ће тебе посѣћи“ — Мой отацъ каже: „А кудъ, Бегъ, да я побегнемъ у њемачку; они ће рећи, где Алекса да крене противу насъ Немце, да воює на насъ, пакъ ће други кнезови и сиротина съ мене страдати; но гдѣ самъ се родио, ту ћу да живимъ, па што ми Богъ да.“ На то му Алай-бегъ рече: „Я самъ ти казао, и съ мое душе скидамъ, а доста смо леба и соли заедно посли!“ (Башъ самъ ово све слушао, кадъ моме отцу говори).

Садъ оне четири даје изкупе кнезове (пошто су Београдъ яничари освоили) 1799. год., и дозвову могъ отца и кажу му: „Алекса, већъ се мы съ царемъ завадисмо, него смо начинили јданъ мизаръ (прощеніе) да цару пошљмо, него да и вы ваше мурое ударите, да бы се мы оправдали. „Добро аге — одговори мой отацъ, да се съ кнезовима договоримо. На то они виџну:“ нема ту одъ договора ништа, него сви редомъ морате ударити мурое! Иди га садъ реци нећемо, предъ онака четири лава, кои су и свога везира притетили. Они су прошеніе начинили, како одъ стране кнезова и рае, и везира кодъ цара туже, да є онъ био глобаръ и зулумкаръ, да є пола рае у њемачку побегло одъ његове глобе, и да нїе яничарски ага сиротина небы ни вола имала, на чему бы брали и лебомъ се ранили, нитъ бы се имало одкудъ цару арачъ давати, нити зашто соли купити, но све яничарске аге, даю и сиротиню помажу и проче и проче. Кнезови нису имали кудъ, него поудараю прсте, Богъ зна колико людій на то прошеніе и они подпишу, само да се курталишу. Садъ веће оне четири даје почну рахать да живе, свакій є оне свое три нахіе, кое су му на део дошли, управљао и све приходе себи купіо, а цару ништа, но само што су яничар-аги и другимъ капиціјама своимъ и великашима у Цариграду мито шиляли, да ђи кодъ цара бране. Даје отворише оловскій майданъ у Дренићу вальвске нахіе подъ Медведникомъ, и све є мой предъ својомъ кућомъ сво ђубре пометешъ, млога ће се отацъ одъ наше куће на волима у Београдъ олово спреметла изкрзати.

мао, но ипакъ су кумпаніјама, што су олово копали, плаћали сваку оку по 20 пару.

(продуженіе слѣдуе.)

М Р В И Џ Е.

— (Досадашни трактати и заключена мира између Русіје и Француске.)

31. Окт. 1629. године заключи Француска са царемъ рускимъ Михаиломъ Феодоровичемъ сајузъ и уговоре трговачке.

23. Јулија 1717. год. заключе опетъ сајузъ међу сопомъ у Амстердаму. Године 1738. приступи Русіја заключеномъ у Бечу миру између Француске и Аустріје.

23. Фебр. 1759. год. Русіја приступи Верзальскимъ уговорима кои су 18. Дек. 1758. год. заключени.

26. Фебр. 1759. приступи Русіја уговорима, кои су између Француске и Данске заключени.

25. Јуніја 1807. подпише Русіја Тилзитскій миръ.

18. Маја 1814. буде подписанъ миръ у Паризу.

22. Маја 1815. био є бечкій конгресъ. Уговоръ се учини између Русіје, Аустріје, Енглеске, Прайске и Сардиніје.

18. Нов. 1815. буде заключенъ вторый паризскій миръ. —

13. Апр. 1818. поравнанъ о ономе што є Русіја накнаде потраживала. — 27. Септ. 1818. уговори буду учинѣни у Ахену збогъ тога, да се уклони обсада Француске.

1. Јулија 1841. учинѣни су лондонски уговори, по коима Француска буде опетъ примљена у сагласностъ европску.

4. Септ. 1846. Русіја и Француска заключе уговоре о узаймности трговине и пловитбе.

18. марта 1856. год. заключенъ є миръ између Француске, Аустріје, Енглеске, Прайске, Русіје, Сардиніје и Порте, коимъ миромъ разрѣшено є источно питање.

З А Ч И Н Џ И.

1. Различне птице различно и певаю.

2. Свакидашній радъ чини човека добромъ майсторомъ.

3. Лепа є жена опаснія одъ ватре; ватра ожеже само изблизи, а лепа жена и изблизи и издалека.

4. Коме є врло добро, пакъ се бои да му ћаво божественой срећи непозавиди, тай нека се ожени, пакъ ће одма постати правый човекъ.

5. Ко свою жену бије, тай једногъ ћавола изъ нѣистеруе, а десетъ умамлює.

6. Добра воля може учинити много, али неможе све.

7. Какавъ є кои меанџіја, таке му Богъ и гостешаљ.

8. Кадъ јданъ куракъ другога ждере, онда є гладъ у шуми.

МАЛІННЕ.

1. Никадъ нетреба себе и свой радъ сувише ценити; ћръ што є могао учинити јданъ човекъ, то може учинити и другій, пакъ доста пута и болѣ.

2. Небрини се за туђе послове; ћръ докъ само предъ својомъ кућомъ сво ђубре пометешъ, млога ће се метла изкрзати.

3. Ко јавола на своя кола пусти, мора га навекъ возати.

4. Нико нека се неузда у спольну срећу, јер ништа непостоянство нема одъ иће; само добримъ дјелима добивено задовољство стално је на свету.

5. Јавола немора човекъ писати на дувару, онъ је свада близу; зато се и увекъ треба сећати Бога и креста, те овимъ јавола подалъ одъ себе држати.

6. Ко Богу по воли иде, тога на путу живота његови анђели чувају, да се на клизавици неспотакне.

ДОМАЊЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

С Р Б И Я.

Подъ 30. Мартомъ тек. год. изашла је височайша уредба, по којој Окружни Судови могу одако пупиларне новце узаемъ давати и на онака добра, на која може доћи интабулација топрвъ на друго место, само ако та добра дају законо ёмство како на пре интабулирану туђу, тако и на зактевану изъ пупиларне касе суму. Ово се показати мора новомъ преценомъ, и то за коју су узети сасвимъ други преценитељи.

Т У Р С К А.

Изъ Варне пишу обширніе „Тріестеръ цайтунгу“ ономъ честопоменутомъ догађају о убийству оне грчке девойке:

„У Тулчи је петнаестогодишња кћи христијанскогъ трговца Павла, које је збогъ гостолюбја, кое је странцима указывао, било врло почитовано, по заповѣсти Селим-паше одъ турскихъ војника на силу одведена. Ови разбойници обуку је у војничке хальбине, и Селим-паша, почемъ је обезчестио, оправи је у Ситникой, једно село неколико сатија далеко одъ Тулче. Текъ 8. марта дознао је нашъ митрополитъ за ово злочинство. Онъ је одма отишао папши и зактевао је да се девойка ослободи. Француски и енглески конзуљ придржали су се митрополиту, но при свимъ енергичнимъ и претећимъ протестацијама нису они ништа успјели, шта више да бы паша своје злочинство притати могао заповеди онъ, да се та девойка убије, кое је доиста 8. марта и то учинио. 10. марта обновили су конзули своје кораке и протестају; и тада имъ паша изда жертву, али као крваво мртво тѣло. Цела варошь је била узбуђена и огорчена, и јоче је та девойка саранђана съ найвећимъ торжествомъ. Полковникъ Курро, француски мѣстни командантъ заједно са своимъ официјерима, г. Пелегренъ, директоръ телеграфа са целимъ својимъ персоналомъ; конзули: енглески, француски, аустријски, грчки, шведски и т. д. присутствовали су на погребу; на гробљу читано је надгробно слово, кое је на француски језикъ преведено и странцима конзулима достављено. Изслѣдованіе овогъ злочинства већ је започето; међутимъ разнео се гласъ, да је и отаџъ ове несрећне девойке убијен.

— По доцніјемъ пакъ саобщеню „тріестеръ цайтунга“ осуђенъ је убијалацъ на 7. година дана на гађе, и сва она лица која су у насиљномъ одводеню и убийству ове девойке учествовала, биће пакистожје казњена.

Подобна насиља и злочинства нису кодъ насъ никаква редкость. Пре неколико дана отео је једанъ Турчинъ једну десетогодишњу христијанску девойчицу на сијлу, и злоставља је, да бы само прешла у турску вѣру.

Но заузиманю митрополита и европски конзула изашло је за рукомъ, да ову јадницу избаве, и своимъ родитељима поврате. —

У Самали, 10 сатија одавде одстојећемъ селу, ушао је једанъ турски војникъ на свету Неделю у цркву, кадъ је свештеникъ службу божју служио, и пытао једногъ одъ околостојица за обиталиште једне у рјавомъ гласу сточе јенскиње. Но кадъ је га је христијанинъ одбјо, онда је реченый војникъ приступио олтару, и запалио је свою цигару на воштаницама, кое су предъ иконама светитеља гореле. Но кадъ су га на то опоминяли, да престане одъ саблазни, онъ је развиче и пређе у изступленија, и на то га христијани изтисну изъ цркве. Турска власт осудила је христијанина, који се Турчину напре противио, на батје и апсе, подъ изговоромъ, да је онъ Турчина ударјо, — и та је пресуда извршена на найнечовечнији начинъ.

Р У С И Ј.

Изъ Берлина пишу „Шлезише цайтунгу“ подъ 4. Априла слѣдуюће: „Грофъ Крептовић одпутовао је јоче одавде у Петробургъ. Говори се, да је онъ нарочито збогъ тога одазванъ изъ Брисела у Петробургъ, да тамо учествује у предстојимъ савјетованијама рускогъ кабинета о трговачкимъ уговорима, кое Русија са другимъ државама заключти намѣрава. — Гласа се, да је исты грофъ Крептовић опредѣленъ за будућегъ рускогъ посланика у Паризу, а грофъ Орловъ да је избранъ за посланика при неаполскомъ двору. У садашњимъ околностима, кадъ одношена и пытана италијанска толикој позору на себе обраћају, сматра се ово најменованје Орлова као стварь одъ приличне важности. — Гласъ који се разнео, да ће неки членови рускогъ двора прускомъ двору посјetu учинити, своди се по досадашњемъ явљању на то, да ће Јоніја мѣс. тек. г. царъ Александеръ заједно са удовомъ царицомъ овамо доћи. Нѣг. вел. кралъ прускиј састаће се по свој прилици још пре са својимъ високимъ гостима. На крунисању цара рускогъ, кое ће бити Јоніја мѣс. биће одъ стране Прайске послати принцъ Карль.“

Петробургъ 27. марта. У идућіј петакъ 30. марта славиће у Москви станујући војници лайбгарде и гранатира свой стогодишњи јубилеумъ (трајање). На ово торжество царъ је активной (дѣјствуюћи) и резервной војсци нове баряке поклонио. Денась или сутра поћиће и царъ у Москву да при реченој светковини буде и да војсци нове баряке лично преда. Да бы ово торжество јоштъ величествене било, сви овде налазећи се војници гренадира и лайбгарде, а тако и на одпусту налазећи се, иви ће у Москву. — Осимъ богослужења, кое се ради заключења мира у зимњој палати држало, држа-

ио је оно такође и у свима црквама наше престолне вароши.

ФРАНЦУСКА.

Паризъ 2. Априла. Као извѣстно говори се, да ће маршал Вањъ за неко време, збогъ велики напрезанъ за ове две године, неко време са званіја ратногъ министерства одступити, а на његово мѣсто да ће доћи маршал Радонъ, који је у Кабиліј у Африци врховни заповедникъ био, а на овога место да ће у Кабиліј ићи маршал Боске, кога војници тамошни врлодаро имаю и неограничено любе; јеръ се сећају да је онъ своимъ великимъ духомъ једну трупу војске одъ очевидне опасности избавио.

Паризъ 5. Априла. „Монитеръ“ јавља, да су конференција сва засељаніја свршиле, и да је последња сједница је јуче 4. ов. м. Али и после подписаніја уговора мира, пуномоћници ће се јоштъ неко време као што „Монитеръ“ вели занимати ради болѣгъ утврђеніја мира. Промена ратификација ће до друге половине овога месеца, после чега ће се протоколи конференција посредствомъ новина јавности предати.

— Грофъ Буоль и Мантайфель, били су јуче кодъ цара на аудиенцији, јеръ се спремају за полазакъ.

— Као што „Универсъ“ јавља, принцъ царскій крстиће се 9. Јуна.

Законодавно тѣло обнародоваће, као што се говори законъ, по коме може царь самъ безъ ичијегъ са стране саветованіја, удовицама велики и заслужени чиновника а тако исто ћенерала и други државни службите пензију колику онъ самъ ће опредѣљавати, а законодавно тѣло, свакда ће у буџету (предрачуна расхода годишнегъ) опредѣлити једну суму на ту цѣљу.

РЕФОРМЕ У ТУРСКОЈ.

Опетъ је одъ стране Порте учинио важанъ коракъ. Обећавање реформе одъ стране отоманскогъ правительства слѣдую узастопице једно другоме. Почемъ је Султанъ текъ пре краткогъ времена посредствомъ свога Хат-хумајома оборио толике стародавне предрасуде, обичаје, и нрави свога великогъ царства, и почемъ је пре порођенъ истога започео, да је онъ данаје своима сајузницима обећања и уступљена одъ найвеће важности.

Ослобођенъ христијанске рае, нѣкојо изравнану са Мусломанима у грађанскомъ, политичномъ и војничкомъ смотреню, уведену мѣшовиту судова, пуштање христијanskogъ житељства у војничку службу и државна званіја, на која су досадъ искључително право имали сами Турци, који су се према не-мусломанцима као правовѣри, брзправногъ ћаура презирићи освојители показивали, све ово речено нїе било доволно къ довршенију овогъ великогъ дѣла реформе, које је Махмудъ II. започео а његовъ синъ Абдулъ Медидъ позванъ да продужи.

Догодъ је начело постојало и одржавало се, које је надъ свакимъ веру свою менјајућимъ Мусломаномъ смртну казњь изрицао, била су сва опредѣлена Хат-хумајома суетна и безуспѣшина. Западни дворови ово врлодаро су ясно увидили и зато су они наваљивали на Порту, да даде свима своима сајузницима право менјати свою веру. Последње вѣсти изъ Цариграда јављају, да је Султанъ и у овомъ смотрену доброжелателномъ савету свои сајузни-

ка слѣдовао, и да је дотично портино заключеви западнимъ посланствама у Цариграду објавио.

Као годъ што је съ једне стране Хат-хумајомъ монополь силе оборенъ, посредствомъ којега су 11. милиона Христијана у европској Турској били и грађански и политички безправни, за земљу везани, изтязаніјама и угњетавању османски паша изложени, који су у име мусломанске маньянине одъ 5.000.000 душа, несносно господарство упражњавали: исто је тако найновијимъ решењемъ Султана и Коранъ, овай основни законъ османскогъ царства преображенъ, и тиме западной образованости у религиозномъ погледу отворенъ широкији путъ. Истина ове свечано обнародоване реформе постое текъ само на папиру, али велика и важна речь већ је изречена. Европске силе, које су Турску одъ освајателни планова петробуржкогъ кабинета заклониле, примиле су на себе и ту обvezанostъ, да посредствомъ посланика и конзула а у случају нужде и посредствомъ флоте и војске своје уђействовано је овога реформа изнуде.

Да пакъ найновији Хатумијомъ и онай пре неколико дана изишавши додатакъ неће остати мртво слово, о томе сведоче и друга отношена.

Да неуземемо то у рачуну, што су 11 милиона христијанске рае одсадъ позвани у грађанскій и политични животъ, и да ће ово христијанско житељство, које са мусломанцима баремъ на равномъ степену културе стои, а одъ овогъ је способније за изображене, за кратко време најважнија званіја државна заузети и збогъ обвезаности војне службе најскоро претејну масу османске војске сачинявати, то је само источнији ратъ једну промену и превратъ у Турској причинио, превратъ који се выше избрисати неможе. Европске војске донеле су нрави и обичаји Запада на Истокъ, и своимъ појавленјемъ, своимъ Османскомъ царству избавившимъ боевима разшириле су кругъ мусломанскогъ ограниченија сматрана и машленя. Вѣрозакона мржња попустила је, велика разлика између народности умалћија је, и мусломанацъ и искусјо већ да безъ помоћи ћаура обстати неможе.

Услѣдству ослобођења и равноправности христијанске рае, и у слѣдству проглашене слободе савесги, приближаваће се прећашњи господари и робови, који су садъ и грађански и политички изравнати посредствомъ брачни одношенија и савеза, чиме ће се једна смеса народностї произвести, која ће при надваги христијanskogъ елемента, мало по мало Исламъ умекнити. Съ друге пакъ стране остављају бављену западне војске на турской земљи јоштъ сасвимъ друге трагове и клице. Истокъ до овогъ последњегъ рата ъе доволно није познаванъ био. Одлазакъ западне војске на обале црнога мора отворио је Европској радиности и предузимателномъ духу отважнији шпекуланта ново плодоносно поље. Цариградъ је већ посредствомъ телеграфа везанъ са осталомъ Европомъ, стране лађе испуњавају његова пристаништа, предузимателни страници заузимају већ једије найзгодније точке турскога царства. Европски шпекуланти отварају руднике, европска друштва намеравају да Турску посредствомъ гвоздене путова са западомъ сајзе, и европско злато иде у Истоку већ одъ руке до руке. Материјалне промене, које је Турска последњи година искусила, пробудиле су на Босфору сасвимъ новији духъ,

кои е дальій смацъ за остваренъ Султаномъ изречены реформа, него ма какви свечани уговори.

ПОЛИТИЧНЫЙ ПРЕГЛЕДЪ.

У Бечу 5. Априла. „Конститусіонель“ обзаняюе приликомъ двадесетъ друге сѣднице пуномоћника једну ноту, коя е очевидно полузваничногъ порекла, и коя се сматрати може као потврђенъ свјој последњи дана разнешены гласова.

Ова нота гласи овако:

„Будући ће миръ, кој е у Паризу 18. Марта подписанъ, текъ после ратификације одъ стране сајозни сила обвезательну силу добити, зато је сматрао конгресъ за нуждно, да се пуномоћници веразију догодъ се званична извѣстност недобые, да је уговоръ мира одъ свјој сила ратифициранъ. Телеграфу се има благодарити, што су већи сви пуномоћници у знанъ постављни, да су њијова правитељства уговоръ ратифицирала.

Будући су пуномоћници првогъ реда у Паризу готово сви министри иностраны дѣла, и збогъ тога врло хитају да се свакіј на свое опредѣленъ поврати, зато је заключенъ сѣднице конгреса опредѣлено за 4. Априлъ. Грофъ Буолъ и баронъ Мантайфель одма ће сутра данъ изъ Париза отићи. Лордъ Кларенданъ одпутоваће у Пестасъ у Лондонъ. Грофъ Орловъ и Али-паша остаће у Паризу до измѣне ратификације, коя ће 16. Априла слѣдити.

У одсутству пуномоћника првогъ реда, немогу пуномоћници другогъ реда никакво пуноважеће заключенъ учинити, будући су пуномоћства овы последњи пуномоћствама оны првы подчинена. — Налози и упутствија пуномоћника свршавају се наравно при нњивомъ полазку изъ Париза; отудъ слѣдује, да ће закона дѣйствованја оне сѣднице, коя ће се садъ у среду држати, право заключенъ конгреса сачинявати. По свршеној измени ратификације намѣрава грофъ Орловъ одпутовати накратко време у Неаполь, да свога на Криму тешко раненога сына посјети, којегъ је изцѣлене захтевају, да се бави подъ пріјатнимъ и ведримъ небомъ неапольскимъ.“

Но са заключенјемъ конгреса нису још далеко сва питања решена. Питања о подунавскимъ књежествама быће као што је познато предана једной комисији, коя ће доцнје у речена књежества отићи и коя ће тамо са помоћу заступника тамошњегъ житљства, ова питања коначно расправити. Но ова комисија ће још наименована, а тешко је вѣровати, да ће ова комисија, кадъ већ буде постављена, са својимъ пословима тако појтати.

Она телеграфска вѣсть, коју је пре неколико дана „Ле Норъ“ донео, да је аустријска војска већи почела излазити изъ подунавски књежества, била је врло похитала, јер се показало, да ће аустријска војска до коначне расправе преустройства подунавски књежества тамо остати, а ова т. є. расправа још ће дуго времена захтевати.

Исто ће се тако две комисије наименовати, за расправу границе у Бесарабији и руско-турске у Азији. Као

што се дакле види, проћи ће још подоста времена, докъ се стипулације у Паризу подписаногъ мира испуни.

— До конца Маја месеца, очекује се повратакъ Пијонтске војске са Крима.

— Зна се већи, да се туринско правитељство изъ санитетски призрене нашло побуђенимъ подићи станъ војске кодъ Спезиј. Краљ намѣрава, да исту војску неколико дана после њеногъ долазка тамо посјети и пре-гледа.

У Бечу 6. Априла. Италско питање јошти једнако занима инострane листове, и политично нагађање има башь збогъ тога што о томъ питању више ништа опредѣлително познато, врло широко пољ. Да ово питање на конференцијалнимъ сѣдницима ће било предметъ претресања, то признаје садъ већи и найвећа часть листова. „Асамбле националь“ изражава се у смотреню Италије овако: „У Италији имало бы се доиста много уређивати, па и у папиной држави биље бы сасвимъ умѣстве неке реформе; но ове реформе морају се оставити, да ји самъ папа произведе. Мы можемо доиста задовољни быти са уливомъ Француске на јужну Италију, али на северу имало бы се јошти много разправити. Енглеска је хтела у почетку овогъ века преко Неаполя у Италију продрети. Тада су морнари Нелзонови (Нелзон је био један славни енглески адмирал) неапольске републиканске бунтовнике вешали на катаркама свој лађа, садъ пакъ Енглеској узима сынove исты републиканаца подъ заштиту. Но найвећи уливъ, који Енглеска у Италији притежава, има она својима одношенијама са северномъ Италијомъ, то је са Сардинијомъ благодарити. Француска мора настојавати да се тај велики уливъ Енглеске умали. Средиземно море неће никадъ быти руско језеро, о томе се Европа већи побринула, — Француско честолобије неће ићи до тле, да га (т. є. средиземно море) учини францускимъ језеромъ, но Француска се мора изъ свјој сила потрудити, да се ово море никадъ у енглеско језеро не претвори.“

ТЕЛЕГРАФСКЕ ДЕПЕШЕ.

У Дрезди 7. Априла. — „Дрезданскій Журналъ“ доноси једанъ чланакъ, у комъ се изъ поуздане руке увѣрава, да ће грофъ Неселроде Попечитель Иностранија Дѣла у Русији, дати оставку и одступити одъ свогъ мѣста као Попечитель Иностранија Дѣла, на кое ће мѣсто доћи бывшиј руски посланикъ при бечкомъ двору; књазъ Горчаковъ, и да ће Неселроде задржати само мѣсто државнога Канцлера.

У Паризу 7. Априла. „Конститусіонель“ јавља: Грофъ Буолъ и баронъ Мантайфель одпутовали су још изъ Париза; грофъ Буолъ (који већи има великиј крстъ почеисте легије) добио је одъ цара Наполеона на даръ скupoцено сребро посуђе; а баронъ Мантайфель добио је великиј крстъ почеисте легије.

Течай новаца: Дукати, 4. фор. 42 кр. за банке.
Цванцигери: 103%.

Съ 27. броемъ наступила с друга овогодишня четвртъ пренумерације на „Шумадинику“, и зато умолявамо ГГ. скупителъ и поедине пренумеранте, кои досада платали нису, да намъ припадаюће новце првомъ приликомъ по делижансу пошлију. Найболъ бы было, ради уштеђена поштарине, кадъ бы сада уедно платили и за идућу четвртъ. Ко бы се сада желјо пренумерирати, може јоште за кои данъ быти служенъ подпунимъ броемъ листова. — У ове по Србији найвећма распространѣне новине примају се свакога рода огласи.

Учреднич

О Г Л А С И.

(3—3) По надлежномъ одобреню више власти, градиће се овде у Шабцу наступаюћегъ лета зданје двобойно за Основна Училишта ове общине одъ тврдогъ материјала. За грађење овога зданја држаће се 20. дана месеца Априла тек. год. на месту явна лицитација; на којој ће се по положенимъ условијама, зидарскомъ майстору савъ зидарскї и тесачкї посао безъ материјала, кои је предрачунање на 4939 фор. и 7: кр. и ономе уступити, кои се одъ ове цене найефтинї покаже; тишлеру или бравару пакъ, сви остали послови уедно, такође подъ найефтинїомъ ценомъ одъ предрачунате суме у 4141 фор. и 2 кр. съ материјаломъ предати. Зато се дакле сви майстори зидарски и тесачки, тишлерски и браварски, кои на овој грађевине по гореученомъ послове предузети желе, позвају да у нареченый данъ на лицитацију дођу; и са обомъ поредъ познате њијове способности и 10 одъ 100 процента кауције, пре лицитације за сигурност положити се имајуће, или, сигурно јество, понесу, када ће како планове и предрачунъ тако и осталыа условија ове грађевине тичућа се, сазнати моћи; а међутимъ такова се и одъ садъ свакїј данъ у канцеларіји Началништва Окр. Шабач. разматрају дајо. —

№ 22. 15. марта 1856. у Шабцу.

(3—3) Сходно послѣдовавшемъ решењу Высокославногъ Попечитељства Внутренњи Дѣла одъ 23. пр. мес. II. № 1230. има се сва она рана по 15 ока, коя је у 1854. години сакупљена, а садъ одъ стране Народа овогъ Окр. добровољно на фондъ Удовица и сирочади Свештенника и Учителя свои, уступлїна, средствомъ явне лиџије на надлежнимъ местима држати се имајуће, продати. Па будући се одъ

ове сакупљне ране у овоме Шабач-комъ Окр. свега и то:

I. У срезу Посаво-Тамнавскомъ, пшенице 36.070. а јечма 18.035. ока;

II. У срезу Подцерскомъ пшенице 16.530. а јечма 8.265 ока и

III. У срезу Мачванскомъ пшенице 57.810. јечма 32.275 а кукуруза 10.110 ока налази; и будући сва рана ова при надлежнимъ общинама у амбареве смештена, све у чистомъ и добромъ стану постоји; то је Началништво ово-окружно одредило да се рана и то:

a. У срезу Посаво-Тамнавск. наодећа се, на два места и то једна половина означеногъ количества ране као изъ Тамнаве сакупљена, у селу Коцелјви, 19. а друга половина ране као изъ Посавине прикупљена, кодъ првених меана 21 Априла т. г. лиџитандо прода.

b. У срезу Подцерскомъ да се цело означено количество тогъ спрране, у селу Варни 28. мѣс. Априла т. г. лиџитандо прода; и

b.. У срезу Мачванскомъ да се на два места и то једна половина у селу Богатићу 2 а друга половина означеногъ количества тогъ среза ране, у селу Прњавору 5. Маја т. г. лиџитандо прода, све у присудствио надлежногъ срескогъ Началника.

Како о продати именоване у Окр. Шабачкомъ наодеће се ране; тако и о данима задржати се имајуће лиџије одређенимъ, Началништво ово настојићи свакоме а нарочито трговцима съ раномъ шпекулирајућимъ ради знани објављује съ тимъ објављењемъ, да ће проба ране изъ сваке общине на одређено место лиџије, ради нужногъ лиџитантима увиђена, донешена быти; и да ће свакї оваки лиџитантъ, кои бы кое количество ране као найвећу цену при лиџији на надлежнимъ местима држати се имајуће, продати. Па будући се одъ

преко уредногъ кантара примити; потомъ готовимъ новцемъ исплатити; па затимъ изъ общински амбарева дини и изнети имати.

Изъ канцеларіје Началништва Окружја Шабаткогъ.

№ 1762. 31. марта 1866. у Шабцу.

У простору монастира Витовнице садржавајућегъ 5—6 сатиј, има се лиџитандо дати подъ закупъ попаша, шума, ливада и вода на једну годину. Лиџитација ће се држати на светлый Петакъ, 20. Априла т. год. у селу Свињи, Млавскогъ Среза.

Степишића се отварајо:

1. При Суду вар. Београда надъ целимъ имањемъ поч. Петра Топал-Настића, 4. Маја.

2. При Суду Окр. Шабач. надъ масомъ поч. браће Стелана и Петра Павловића изъ Богатића, 21. Априла.

3. При Суду Окр. Чачанскогъ а) надъ целимъ имањемъ пок. Радосава Милешевића изъ Караванца,

б) пок. Сретена Марковића Скорупана, изъ Чачка,

в) пок. Станоја Павловића изъ Лознице, и пок. Јакова Брдића изъ Лознице, — све до 30. Априла.

2. При Суду Окр. Крушевачк а) надъ масомъ поч. Петра Симоновића изъ Врњаца и његовогъ сина Милована, 28. Априла.

б) надъ масомъ поч. Дим. Лазовића изъ Новака, и његове кћери Петрије, 30. Априла.

При Суду Окр. Ужицкогъ надъ целимъ имањемъ пок. Јована Ивановића — Телетине — свинярскогъ трговца изъ Пожеге, до 25. Априла.

Продавање се на Лиџијацији:

У Београду, 1. 2. и 3. Маја, заједничка меана поч. Мате Стойковића и Мите Здравковића.

„Србске Новине“

наново излазе јоштъ одъ св. Саве, и то свакій данъ, осимъ недељи и празника.

Цена імъ є за Србію за годину 10 фр., за 3 четврти године 7 фор. 30. кр., за по године 5 фор., за 1 четврть 2 фор. 30 кр. ср., а за 1 месецъ дана 2 цванц. и по'. Толика імъ є иста цена и за Турску, кадъ ій носи србска пошта. Тако є и за Аустрію; но аустрійскій г. предплатникъ доплаћує надлежной пошти на годину 15 фор. 10 кр. поштарине, и пренумерира се кодъ познаты 5 у правительства пошта'.

Плаћа се напредъ.

Ко скупи 10 предплатника, добива новине, а неплаћа.

Писма неплаћена примају се само одъ дописника, а свакій може быти дописникъ.

Учредничество „Србски Новине“

НАВДЕ РАДОСЛАВЉЕВИЋ,

мушкиј кројчъ изъ бече,
добио є управо сада знаменито коли-
чество

СВАКОГА РОДА
ВРЛО ЛЕПЫ и ФИНИ МУШКИ
ХАЛЬИНА,

на се препоручує овдашњој почита-
мој публици, обећавајући са 20 на сто
ефтинијо цѣну него што се обично ов-
дѣ хальине добывају.

Тако исто има и дечіј одъ найма-
ни до вайвећи хальина

Обытава у кући г. Милоша Ка-
Стојановића, преко пута гг. браће Пе-
тронијевића. (2-3)

ДЕВОЈЧИЦА

како треба да се изобрази
ПРЕВОДЪ СЪ НЕМАЧКОГО.

Ова ће се књига печагати; быће
15. табака велика и коштур 30 кр. ср.
или 6 гроша чар. Пренумерација траје
до краја Априла месеца ове године.
Имена предуписника нека се пошло-
или у Дубровникъ на издавати съ не-
франкирами писомъ, или на Г. Ва-
ложића књигопродаџца у Београдъ.

У Дубровнику 28. Фебр. 1856.

Георгіје Николаевићъ
Протопресвитеръ.

(3-3)

Књижара В. Валожића има на про-
дају: Грбови србски земала и дина-
стіја. 4. гр. Machats französische Gram-
matik 24. гр. Damen-Conversations-Lex-
icon у прв. коју везанъ и са златомъ
изшар. 6 частіј лјпо повезаны 96. гр.
Ollendorf französische Grammatik са
ключомъ 31 гр. Протоколи одъ фиње-
артіје лјпо инштартани. (2-3)

Јаковъ Јовелиръ

ИЗЪ БЕЧА.

Донео је овы дана лепы
фини стварій, златны, діа-
мантеши и бриліантеси; а и-
сто тако и различни сре-
брни стварій како за пр-
кеве тако и за домаћу по-
требу, као што су: кресто-
ви, кадионице, кандила, чи-
ракци, кашике и т. п. Онъ
се налази у Земуну у го-
стиници кодъ Пемзала,
где та свакій, који бы што
изволио купити, у свако до-
ба може наћи.

Књижара В. Валожића у Београ-
ду има на продају: Срб. Лѣтописъ за
год. 1855 I. и II. часть 16 гр. Црвена
хальина изъ Чайковскогъ преводъ, 4
гр. Le comte de Montechristo 24 свес-
ке са 500 фигура 150. гр. Србскій ку-
варъ 12. гр.

(3-3) Књижара В. Валожића и-
ма на продају: Reformen in der Tür-
kei 20 гроша Kants, Kritik der reinen
Vernunft 72 гр. Bok, das Buch vom
kranken Menschen 24 гр. Unger, Sys-
tem des österr. allgem. Privatrechts I.
63 гр. Zachariae, die deutschen Ver-
fassungsgesetze der Gegenwart I. 28
гроша.

У кући господ. Попечитеља
Стефана Марковића има за издавање
подъ кирко дућанъ съ једномъ собомъ;
ко бы имао волю узети га, нека се
изволи привати реченомъ господину.

Објављујемо читатељи-
ма да ће
г. Корн. Станковић

У СРЕДУ 18 АПРИЛА
у зданју кодъ „србске
круне“ концертъ давати.

(3-3) Еданъ плаћ снаже баште
г. Матриполита, који је са 200 комада
разногъ и најодабраніјегъ воћа заса-
ђенъ, на коме једна кућа одъ слабогъ
материјала и једна чесма съ врло јакомъ
водомъ постоји; који је Октобра месе-
ца г. Платонъ Симоновићъ быв. Ин-
спекторъ школа купио; но збогъ по-
литични обстоятельства ње куповину
ову удејствовати могао, продаје се
наново изъ слободне руке; који бы же-
лио истый купити нека се до 20. Апри-
ла погодбе ради изволи обратити
Милошу Стојановићу

Сапунија.

У великомъ зданју кн. Михаила,
кодъ „Елена“, на највишемъ спрату,
управо надъ еленомъ, има за издава-
ње подъ кирко о Ђурђеву-дну, три со-
бе са кујномъ и шпайзомъ. Ко има
волю узети, нека се погодбе ради при-
јави

Антонију Радивојевићу
надзорателю до бара.